

***Nacionalni centar za vanjsko
vrednovanje obrazovanja***

Identifikacijska
naljepnica

PAŽLJIVO NALIJEPI TI

HRVATSKI JEZIK

osnovna razina

TEKSTOVI

Ispitna knjižica 1

Prazna stranica

UPUTE

U ovoj su knjižici tekstovi uz koje su vezani 'grozdovi' zadataka iz ispitne knjižice 2. U uputi prije 'grozdova' zadataka naznačeno je koji tekst trebate pročitati prije nego što počnete rješavati zadatke.

Unutar jednoga 'grozda' pojedinim zadatcima ispituje se čitanje s razumijevanjem pripadajućega teksta, a ostalim zadatcima ispituju se književnopovijesna, književnoteorijska i jezična znanja.

Uz prvi tekst vezani su zadatci od 1. do 16.

Uz drugi tekst vezani su zadatci od 17. do 29.

Uz treći tekst vezani su zadatci od 30. do 47.

Uz četvrti tekst vezani su zadatci od 48. do 66.

Zadatci od 67. do 77. nisu vezani uz tekstove.

Želimo Vam puno uspjeha!

Ova ispitna knjižica ima 8 stranica, od toga 2 prazne.

Hrvatski jezik

Tekstovi

I. tekst

Oblak

U predvečerje, iznenada,
Ni od kog iz dubine gledan,
Pojavio se ponad grada
Oblak jedan.

Vjetar visine ga je njiho,
I on je stao da se žari,
Al oči sviju ljudi bjehu
Uprte u zemne stvari.

I svak je išo svojim putem:
Za vlašću, zlatom il za hljebom,
A on – krvareći ljepotu –
Svojim nebom.

I plovio je sve to više,
Ko da se kani dić do Boga;
Vjetar visine ga je njiho,
Vjetar visine raznio ga.

Dobriša Cesarić

Hrvatski jezik

Tekstovi

II. tekst

(Dolazi STRAŽAR vodeći ANTIGONU.)

ZBOROVOĐA:

Božanskog li čuda! Neodlučan stojim,
zatajit ne mogu, jer dobro je znam.
Antigonu vode, kraljevsku kćer.
O nesretno dijete
Edipa nesretnog oca!
Ta valjda te nisu zatekli tamo,
da činiš onaj nepromišljen čin
i kršiš nalog vladara svog?

STRAŽAR:

Dovedoh vam zločinca. Uz mrtvačev leš
zatečenog na činu. Nego gdje je kralj?

ZBOROVOĐA:

U pravi tren iz dvora vraća nam se baš.

KREONT:

A što je? Zašto veliš da je pravi tren?

STRAŽAR:

O, kralju! Smrtnik ne sm'je ni na što se klet
jer u laž će ga stjerat neki slučaj nov.
Ja rekoh, da ti više nikad neću doć,
kad odagna me ono tvojih prijetnja huk.
A sad u sreći silnoj, sreći nenadnoj,
ja dođoh, premda kršim zakletve si riječ,
i vodim djevu ovu zatečenu baš
kad kitila je grob. Ja ne čekah na ždrijeb,
otkriće krivca, tog je pothvat samo moj.
I evo ti je, kralju, pa sad kako znaš,
donesi sud, a meni dopuštenje daj,
da iz te bijede odem čist i slobodan.

KREONT:

A gdje i kako zločin otkrio si njen?

Antigona

Hrvatski jezik

Tekstovi

III. tekst

(...) No sad se dogodi nešto skroz neiščekivano česa zapravo skupljeno društvo u prvi čas ni shvatilo nije. Prije nego je itko šta neugodno i slutiti a kamoli zapriječiti mogao, našao se pred Valpurgom pijani natporučnik Winter i, zavrivši joj drzovito u oči, kleknuo preda nju i stao joj svojim pijanim, jedva razumljivim jezikom govoriti i prisizati ljubav. Gosti nijesu prvi čas znali kako bi primili tu nenadanu improvizaciju, no majorica Steinbachova smijala se glasno časnikovoj dosjeci, dočim je Valpurga blijeda s neočekivane drzovitosti gledala zbunjeno oko sebe. Iza prvog časa kao da je istom pravo shvatila što se to zbiva; lice joj se zažarilo rumenilom, a taj čas uzme je pod ruku gospođa Dragančićka koja se u općoj zabuni prva snašla i poletjela svojoj mladoj prijateljici u pomoć.

Opća je zabuna porasla kad se ispod šatora žurnim korakom a s golim mačem u ruci zaletio na Wintera Stipančić. Winterovo lice se cerilo tupim smijehom na Stipančića kojega su uzalud nastojali suzdržati Vukasović uz Dragančića i Domazetovića; Stipančićevo je lice bilo sivozeleno kao da se osulo tankom naslagom pepela. Netko htjede da u posljednjem trenutku zakrili Wintera, ali to je već rt Stipančićevoga mača dohvatio Winterovo čelo i rasporio mu ravno nad očima kožu. Krv mu oblije lice, a kad je Valpurga zagledala svoga muža i krvlju oblitoga časnika, krikne i padne na Dragančićkine ruke. Stade krika i vapaj za pomoć u nejasnoj pogibli koja je zahvatila stravom ženski svijet. Stipančić je među rukama Domazetovićevim i Dragančićevim drhtao i vikao udušak hroptljivim glasom: – Zadovoljštinu hoću!

(...)

Tolike priprave, toliki novac, toliko očekivana slava – pa svršena ovolikom porugom! Tko mu može podati zadovoljštinu? Pijani Winter? Bi li mogao i u njegovoj krvi utopiti lava koji se u njemu razbjesnio na događaj što mu se pred očima prikazivo u prvom času daleko krupniji nego što je uistinu bio? (...)

Vjenceslav Novak, *Posljednji Stipančići*

IV. tekst

(...) U duge prosinačke večeri, kada ulice opuste, kad je magla i bljuzgavica, mladići sjede po krčmama i po slastičarnicama i sjećaju se ljeta, pričaju anegdote i kuju planove za iduću sezonu. Sve im tada izgleda lako izvodljivo: imat će novaca, kupit će čamac, šator, uskladit će slobodne dane, i sve će biti u redu. Prošlo ljeto bilo je lijepo, a iduće će biti još ljepše. Kad im se to prestane činiti, kad im počnu padati na pamet tehničke pojedinosti, oni će se rastati. A kasnije, dok svaki od njih korača sam prema svojoj ulici, dok nabada ispod golih grana drvoreda, koje se pod uličnom rasvjetom presijavaju od vlage, pa zato liče na kulise, svaki se od njih sjeća kako su se ljetos dozivali preko vode.

Najljepše je dozivati se u suton, onda kada plaže opuste, kad još ostane samo pokoji čovjek sa psom, pokoji osamljeni kupac što se zabuljio u knjigu pa i ne opaža da je sunce palo, i parovi što su napokon došli u priliku da se ljube do mile volje. Tada se događaju najneobičnije stvari. U to se doba mladići odlučuju da preplivaju Dunav, jer nema opasnosti da ih tko od starijih vidi i prepozna, nema obično ni brodova ni čamaca. Preplivava se tako da se pliva ravno preko matice, s tim što treba računati da će voda odnijeti plivača najmanje kilometar nizvodno. Prijatelji ponekad prate plivača u čamcu ali ga još češće puštaju da pliva sam. Pitanje je zrelosti preplivati Dunav; ipak, ima i ljudi koji ga i u starijim godinama preplivavaju. Možete vidjeti ozbiljna pedesetogodišnjaka u kupačkoj kapi, za koga mislite da će u vodu ući samo do vrata, kako pliva ravno na maticu i biva sve manji u daljini. Takvi ljudi su sami, bez društva, i nitko ne zna zašto to rade. Mladići su začuđeni da to netko može činiti i od vlastite volje, a ne zato da se dokaže pred drugima. (...)

Dunav

Prazna stranica

